

Livandi og áhugaverd róðrarsøga

Sama dag sum Havnar Róðrarfelag fyllti 50 ár 25. júní, kundi felagið vísa gestunum, sum stúkku inn á gólvið henda dagin, söguna hjá felagnum og söguna um kapproður í Føroyum frá tí hann í 1870-unum í bok.

»DREKIN — ein róðrarsøga« kallar rithøvundurin, Niels Juel Arge, bókina, sum eftir

minum tykki er stak áhugaverd, og gevur eina goða mynd av felagnum hesi hálvthundrað árin í ringum og góðum tíðum — undir trongum umstøðum og í stórum framburði.

Tað, sum setur serligan dám á bókina, eru myndirnar. Tær eru nógvar í tali. Tær flestu eru frá seinri árum, men í formælinum sigur rithøvundin, at roynt hevur verið

at fáa so nógvar gaml- ar myndir við sum møguligt. Tað er eisini eydnast væl. Bert faar av teimum hava verið á prenti áður, so vilt eg veit. Tær eru tí í sjálvum sær áhugaverdar og geva bókini sitt virði.

Tær mongu myndirnar — saman við uppbyggingini av bókini í smáum og lutfalsliga stuttum brot-

10-mannafarið, Poul við Neyst í Hvalba smíðaði til Grækaris Hansen í Havn í 1929. Í 1930 vann hann á vestmenningum, sum vóru ringir at taka í kapproði tá. Í Grækarisbátini sita: Í rongini: Grækaris Hansen. Bakbord: Johan Viðstein (Polluks), Jákup Andreas Mortensen, Eivind Evensen, Trond Hansen og Poul Eli Hansen. Stýribord: Vigelund Hansen, Frits Hansen, Johs. Juul Jacobsen, Juul Olsen og Niels Nielsen

um — gera bókina livandi, so tað er ein fragd at lesa hana.

Rithøvundurin ger nógvar burtur úr róðrarsøguni, frá tí at Svabo fyrstu ferð ger nakrar hugleiðingar um kapproður í bók síni »Indberetninger«, til kapproður kom í eina fastari legu í 20-unum. Hann tekur allar tær royndirnar, sum verða gjørdar við kapproði — á Trongisvágfirði í 1870-unum, í Havn á Olavsøku í 1887, 1891 og 1893 og á Miðvági á Jóansøku í 1899 — við.

Sagan fram til at felagið Kapproður verður stovnað, er um róðrar, teir kendu bátarnar ymsastaðni úr oyggjunum, hvussu trupult tað var at manna bátarnar, um steypini, bátarnir roðu kapp um, bátasmiðir verða nevndir, í summum førum manningar, úrslit frá olavsøkuróðrunum eru við eins og onnur róðrarviðurskipti verða umrødd.

Hendan partin av bókini hevur Niels Juel Arge sjálvur skrivað, meðan hann letur formenninar, sum hava verið í felagnum, greiða frá teimum tíðarskeiðunum, teir leiddu felagið.

Nakrir teirra hvíla undir grønu torvu, so rithøvundin hevur sjálvur leitað fram tilfar frá hesum árunum.

Rithøvundurin skrivur eisini eitt brot um Niklas í Koltri, bátabyggjaran, um Græka-

ris Hansen, Miljonerin, sum var ein goður stuðul hjá felagnum, og sum fyrri egna rokning lat eitt 10-mannafar byggja til kapproður. Baturin, sum varð bygdur í 1929, varð bert róptur Grækarisarbatur.

Vandin við at lata fleiri personar, sum í hesum føri, skriva hvør sin part er, at teir kunnu taka uppáttur tað sum aðrir hava umrøtt, men hetta kemur næstan ikki fyrri í hesi bókini.

Tíðirnar og trupuleikarnir — teir hava verið nógvir, skilt — hava verið so skiftandi við vaksandi og dalandi áhuga. Men hesi brotini bera prógv um eitt livandi og virkið felag, hóast luttøkan á mongum aðalfundi var so litil, at tað var um reppið, at nevndin kundi mannast.

Í seinri árum fær tað stóra og pryðiliga neystið sjálvandi sína nógvu umtalu av fleiri formonnum. Martini Kúrberg, sum var formaður í tveimum tíðarskeiðum í tilsamans seks ár, visir í sinum kapitli á, hvussu trupult tað var at fáa eina neystagrund. Og Heðin Mortensen, sum var formaður í sjei ár, skrivur um sjálva neystabyggingina.

Hóast leikmaður fari eg at gera onkra viðmerking til typografiina — tað prentlistarliga. Men lat meg líka sláa fast aðrenn, at

dygdin á myndum er einastandandi góð.

Ti er tað spell, at myndateksturin ofta er kroystur upp undir myndina, sum aftur er kroyst upp at tekstinum, so blaðsiðan kennist samankroyst.

Harafturat líkjast myndatekstirnir ov nógvi tí vanliga tekstinum, hóast teir eru eitt sindur minni og við grovari stavum. Teir kundu t.d. verið skrivandi við skráskrift. Men hesin spurningurin hevði verið løystur, um myndirnar vóru settar í neðra, og eingin vanligur tekstur var undir, ella í erva og við nóg nógvari luft undir. Í øllum førum virkar tað ørkymlandi, tá man lesur eina blaðsiðu og fer yvir á ta næstu, at tað so úttan at tú varnast, sløðast tvær reglur oman fyrri myndina. Eisini gera yvirskriftir, myndir og myndatekstir við formanskapitlarnar blaðsiðuna rotuta.

Hóast hesa viðmerkingina, sum bert er ein detalja, so haldi eg, at »DREKIN — ein róðrarsøga« er ein pryðiligur varði til minnis um tey fyrstu 50 árin hjá Havnar Róðrarfelag.

Bókin er ikki komin í bókabúðirnar enn. Felagið fekk bert gjørt nokur royndarprent til sjálfan føðingardagin. Men hon kemur í næstum.

Jóhann Mortensen

Mynd av manningini á Nótabátinum, sum tann sokallaða Whiskynótin átti. Hesin báturin róði fyrstuferð í 1930. Í 1934 vann hann við hesi manningini, aftast vinsturmeigin: Chr. Ludvig Olsen, Arnold Joensen, Herluf Hansen, Chr. Joensen, Johan Viðstein (Polluks) og Petur Lindenskov. Frammanfyri: Chr. Ludvig Vilhelmsen, Martin Kúrberg, Jens Poulsen, Eliesar Johansen og Emil Jacobsen